

Studieresa till Danmark 12-14 augusti 2025

- Knudshoved Odde
- Saksfjed Vildmark
- Naturdestination Skovsgaard

Naturrestauration och åretruntbete

Natur360 (DK)
Sydsvensk naturrådgivning (S)
Drakängen (S)
i samarbete med Naturskyddsföreningen i Skåne

En vildare syn på betesdjurens roll

Det har hänt spännande saker i dansk naturförvaltning de senaste åren. I ett land där ytterst lite traditionell naturbetesmark har bevarats satsar man nu i en lång rad projekt på att restaurera natur och få tillbaka betande djur i landskapet. Här ska kor och hästar inte längre vara produktiva i jordbruksmässig mening. Deras enda uppdrag är fylla sin ekologiska roll som stora växtätare, så naturligt som arealen tillåter.

Det innebär att djuren betar året runt i en mängd som motsvarar vad arealen kan föda på vintern. Betestrycket under sommaren blir då relativt lågt, medan vegetationen är avbetat som mest tidigt på våren. Erfarenheter från både restaureringsområden och gräsmarker med lång kontinuitet visar att denna typ av bete inom loppet av få år gynnar blommande örter och skapar strukturell variation i busk- och trädskikt.

På de platser vi ska besöka har en stor del av marken varit odlad tills relativt nyligen. Det gäller även Saksfjed Vildmark på Lolland, som är ett låglänt och till stora delar invallat areal på 800 hektar. Vildheten här ligger inte i områdets historia men i den process man har påbörjat.

Restaurering av hydrologi, trädstruktur och flora

Även om betesdjuren har en nyckelroll i den danska naturrestaureringen behövs fler insatser initialt. På den långsmala halvön Knudshoved Odde ska vi se hur man har återskapat en mängd småvatten och våtmarker till gagn för fåglar, klockgroda, lökgroda, strandpadda och gröんfläckig padda. Den yttre delen av halvön är gammal naturbetesmark, medan ca 200 hektar längre inne fram till 2020 var åkermark. Här har man genomfört storskalig återintroduktion av vilda växter med frön av lokal proveniens. Även skog restaureras för att skapa en mere ljusöppen och varierad skogsbild där djuren betar. I skogen finns sedan tidigare värdefulla gamla trädmiljöer och bl.a. ett litet bestånd av svart guldbagge – en starkt hotad art i både Danmark och Sverige.

På Knudshoved guides vi av biolog i Vordingborg kommun Carsten Horup Bille och djurhållaren Peer Ravn från Ravn Nature, som har specialiserat sig i åretruntbete med häst och nöt i stor skala.

Naturskyddsföreningen äger ett gods under förvandling

Resans sista större stopp blir Skovsgaard Gods på Langeland. Godset på 400 hektar testamentarades 1979 till Danmarks Naturfredningsforening och förvaltas av deras stiftelse Danmarks Naturfond. Under många år var ambitionen att driva och utveckla ekologisk jordbruk, men sedan några år tillbaka har fokus förflyttats till naturrestaurering med åretruntbete. Samtidig är Skovsgaard ett centrum för upplevelse och besök. På vägen hem besöker vi ytterligare ett mindre, stadsnära naturområde, Trylleskoven vid Køge Bugt, och tas

Trädmiljöer och restaurerad damm på Knudshoved Odde. Foto: Carsten Horup Bille
Sidan 1: Betesdjur och flora från Saksfjed. Foto: Thor Hjarsen och Morten DD Hansen.

där emot av Frederik Møller, biolog i stiftelsen Den Danske Naturfond, som är en viktig spelare i många danska naturprojekt.

Forskning och monitorering

Nyorienteringen i dansk naturförvaltning sker i nära samverkan med forskningen. I studieresan ingår två upplägg av yngre forskare som öppnar för diskussion kring betesdjurens roll, gräsmarksekologi, hur man bedömer kvalitet och om framtidsperspektiver för dansk natur. Första kvällen möter vi Skjold Søndergaard, PhD-studerande vid Århus Universitet, som är medförfattare på ett flertal aktuella artiklar, bl.a. ett studie av vegetationsförändringarna på 30 olika lokaler med olika betesregimer, [publicerat här](#)

Andra kvällen på Skovsgård Gods på Langeland får vi besök av PhD Tora Finderup Nielsen vid Århus Universitet som arbetar med monitorering av förändringarna på Skovsgaard. Tora har även studerat långsiktiga förändringar i den danska floran, [publicerat bland annat här](#)

Arrangörer

Studieresan är arrangerad i dansk-svenskt samarbete mellan Natur360 (DK), Marie Simone Glahn, Sydsvensk Naturrådgivning (Blekinge) och Martin Stoltze, Drakängen (Skåne). Vi i arrangörsgruppen fungerar också som facilitator av diskussioner på vägen och ger den språkhjälp som ibland behövs.

Skånes Naturskyddsförening är praktisk medarrangör, och det är här du ska anmäla dig (se nedan).

Deltagarna

Resan riktar sig till deltagare från både Danmark och Sverige som arbetar med naturförvaltning och naturrestaurering. Det vara sig inom myndigheter, ideella organisationer, stiftelser, som konsulter eller större markägare. Genom mötet mellan länderna och mellan människor i olika roller tror vi att vi inte bara får en spännande resa men också givande samtal!

Framtiden

Vi hoppas att resan kan bli starten på ett mer varaktigt utbyte kring naturförvaltning och -restaurering mellan i första hand Sverige och Danmark. Vår ambition är att samla upp erfarenheterna och diskussionerna i rapportform och att som minimum arrangera en motsvarande resa i södra Sverige under 2026. Här är ett närliggande tema hur vi bäst förvaltar de mest värdefulla gamla betesmarker och samtidigt lyckas med restaurering och återskapar sammanhängande landskap.

Praktiskt

Resan försiggår med buss till och från Malmö (Hyllie). Avgång 9.30 vilket betyder att man från Skåne och delar av angränsande län kan åka samma morgon. Alla måltider ingår, men ha gärna vattenflaska och lite energi i fickan för turarna i fält. Beroende av väder kan vi komma att vistas i delvist blöta marker. Övernattning på bra hotell i enkelrum. Allergier och matval anges vid anmälan.

Anmälan

Sker via Naturskyddsföreningen i Skåne, skane.naturskyddsforeningen.se, sök "studieresa", eller [direktlänk här](#)
Sista anmälan 13. juni, platser kan dock ända fram till avresa överlåtas till en annan person inom samma organisation.

Pris: 9.500 sek allt inklusive.

Detaljer kring anmälan och betalning framgår på anmälningssidan hos naturskyddsföreningen.

Max antal deltagare: 30 personer.

Hoppas vi ses i augusti!

Program

Tirsdag 12. august

- 9.30 Avgang från Malmö, Hyllie station
- 10.30 Uppsamling Køge nord
- 11.30 Ankomst till Knudshoved Odde. Kort introduktion till projektet
- 11.45 Lunch i det gröna
- 12.15 Rundtur i området, dels med buss, dels till fots. Guider: Carsten Horup Bille och Peer Ravn
- 16.30 Avgang från Knudshoved Odde
- 17.30 Ankomst hotell Milling Søpark i Maribo på Lolland. Check in, paus
- 18.30 Middag på hotellet
- 19.30 Upplägg vid Skjold Søndergaard (Stud PhD): Betesekologi och floraförändringar vid åretruntbete
- 20.30 Diskussion

Onsdag 13. august

- 8.30 Avgang från hotell Milling Søpark, Maribo
- 9.00 Ankomst till Saksfjed vildmark. 800 ha restaureringsmark ägd av stiftelsen Hempelfonden
- 12.30 Lunch og diskussion
- 14.00 Avgang mod Tårs färjehamn
- 15.15 Färja avgång från Tårs, kaffe m.v. på färjan
- 16.00 Ankomst Spodsbjerg hamn, Langeland
- 16.20 Ankomst Skovsgaard gods. Velkomst og introduktion, kortare vandring i fält.
- 18.00 Tora Finderup Nielsen (PhD): Floraförändringar på Skovsgaard och spaning på framtiden
- 19.00 Middag på Skovsgaard
- 20.30 Avgang til hotel Rudkøbing Skudehavn

Torsdag 14. august

- 8.40 Avgang fra Rudkøbing hotel
- 9.00 Ankomst Skovsgaard for fortsatt besök i fält
- 11.30 Lunch på Skovsgård
- 12.00 Avgang fra Skovsgård
- 14.30 Ankomst till Trylleskoven, stadsnära skog och kusthed med åretruntbete
- 15.30 Avgang Trylleskoven
- 15.45 Stop i Køge N
- 16.45 Ankomst Hyllie, Malmö